

MOKOMĖS DAINUOTI TRADICIŠKAI

Keletas pastabų apie folklorinio balso formavimo ypatumus. Pataria folkloro ansamblio "Virvytė" nariai

PARENGĖ LORETA SUNGAILIENĖ

Šiandien tradicinę liaudies muziką scenoje dažniausiai atlieka antriniamatlikėjai – folkloro ansambliai.

Miesto žmonės (ypač vaikai ir jaunimas) nebeturi tiesioginio ryšio su kaimu, jo gyvenimu, papročiais, taip pat ir folkloru, kuris buvo toks svarbus mūsų seneliams, protėviams. Tad ir tradicinis dainavimas mums nėra savaime suprantamas dalykas – užaugome ne toje aplinkoje, kurioje natūraliai gyvavo liaudies daina, jos ko-

(Nukelta į 36 p.)

Aktyviausios mamytės: Birutė Jakučionytė ir Ineta Zajančauskienė

„Labas rytas“. Birutė Jakučionytė su sūnumi Marijonu; Benediktas Momkus. Apačioje – Greta Tautavičiūtė

(Atkelta iš 35 p.)

lektyvinės kūrybos procesas ir atlikimo būdas.

Mūsų senoliai neturėjo specialios tradicinio dainavimo mokyklos ar mokymo metodikos. Dainavimas ir dainų mokymasis buvo natūraliai gyvuojantis procesas, perduodamas iš kartos į kartą žodiniu būdu.

Šiandien mes turime kalbėti apie tai, kas yra tradicinė liaudies daina, kaip ji turi būti atliekama ir kas yra tas folklorinis dainavimas. Ne tik kalbėti, bet ir mokytis tradicinio dainavimo, muzikavimo, šokimo manieras.

FOLKLORINIO BALSŲ FORMAVIMAS

KAS YRA FOLKLORINIS DAINAVIMAS?

Daugelis specialistų į šį klausimą atsako paprastai: tai dainavimas natūraliu, atviru, nepagražintu savo balsu, tokiu balsu, kokį tau davė gamta. Tačiau šiandien daugelis esame ragavę muzikos mokslų, chorinio dainavimo, tad nebežinome, koks yra tas mūsų gamtos duotas balsas ir natūralus dainavimas.

Tie, kurie yra dainavę chore ar vokalinuose ansamblyuose, norėdami folkloriškai atlikti liaudies dainą, turi išsilaisvinti nuo akademinio dainavimo taisyklių, spe-

Viršuje (iš kairės): „Labas rytas“. Bernardas Iljinas; „Labas rytas“. „Labas rytas“. Vilius Sungaila. Apačioje – „Saldžioji porėlė 2“ Anelė Valančiauskaitė ir Pijus Zajančkauskas

cifinio vokalinio balso pastatymo ir balso formavimo. Sakoma, kad reikia „prasišaukti“ (neatsitiktinai ir senieji dainų pateikėjai sakydavo ir tebesako, kad dainą reikia „šaukti“, kad ji gerai ir smagiai skambėtų), kad balsas nevaržomai sklįstų.

Tam, kad prasišauktum, reikia tiesiog dainuoti – visur ir visada, kai tik įmanoma. Vienas, su draugais, giminėmis, įvairiose šventėse, susiėjimuose, su savo ansambliu, su autentiškais pateikėjais, folkloro vakaronėse, net ansamblio kelionėse autobusu. Dainininkas turi pajusti visas dainavimo situacijas ir išmokti valdyti savo balsą įvairiose vietose ir įvairiu laiku.

Patį geriausią praktiką – dainavimą su autentiškais pateikėjais ir mokymąsi dainų iš įrašų. Tačiau negalima aklaik kopijuoti kokio nors vieno dainininko balso tembro, manierų. Reikia mokytis paties dainavimo principo, atkreipiant dėmesį į esminius dalykus, nepamirštant ir smulkmenų, pagražinimų. Kita vertus, visos puošmenos atsiranda savaime, vėliau, kai jaunas dainininkas pakankamai gerai įvaldys folklorinį dainavimą, pasijus laisvas tam tikros dainavimo tradicijos rėmuose ir ims improvizuoti.

Pirmiausia jaunas dainininkas turi **atrasti, suvokti ir įvertinti savo paties balsą**. Kiekvienas turime

(Nukelta į 38 p.)

